

чинниками формування та зміцнення конкурентних переваг університету як на національному, так і на міжнародному ринках освітніх послуг, забезпечуючи стійке позиціонування закладу серед конкурентів.

Список використаних джерел:

1. Шимко О. В., Демидюк С. М. Ризик-орієнтований підхід до управління підприємством сфери послуг. *Бізнес Інформ*. 2024. №4. С. 267–274. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-4-267-274>
2. Ризик-менеджмент як інструмент забезпечення сталого розвитку. *Сталий розвиток економіки. Міжнародний науково-виробничий журнал* 2016. № 2 (31). С. 81–87.
3. Особливості управління закладом освіти на засадах ризик-менеджменту. *Modern engineering and innovative technologies*. 2022. № 2(22-02). С. 80–87. URL: <https://doi.org/10.30890/2567-5273.2022-22-02-045>.

Савчук П. Ю.,
здобувач вищої освіти,
Гринчук Ю.С.,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту,
Білоцерківський національний аграрний університет

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ ЦУКРОВОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ КРИЗИ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Сучасний етап розвитку економіки України характеризується високим рівнем нестабільності зовнішнього середовища, що обумовлено воєнними діями, інфляційними процесами, енергетичною кризою, трансформацією логістичних маршрутів та загальним посиленням економічних ризиків. За таких умов особливого значення набуває проблема забезпечення стійкості підприємств стратегічно важливих галузей економіки, серед яких важливе місце займає цукрова промисловість як складова агропромислового комплексу [1].

Підприємства цукрової галузі мають важливе значення для забезпечення продовольчої безпеки держави, формування внутрішнього ринку продовольства, підтримки зайнятості в сільській місцевості та розвитку суміжних виробництв. Водночас їх функціонування супроводжується низкою складних викликів: високою енергоємністю технологічного процесу, сезонністю виробництва, залежністю від врожайності цукрових буряків, нестабільністю цін на енергоносії та обмеженістю фінансових ресурсів для технічного оновлення [2].

У сучасних наукових підходах стійкість підприємства розглядається як здатність господарської системи підтримувати ефективне функціонування в умовах зовнішніх і внутрішніх змін, адаптуватися до ризиків, зберігати фінансову рівновагу та забезпечувати перспективи розвитку. Для підприємств цукрової галузі стійкість набуває стратегічного характеру, оскільки саме довгострокові управлінські рішення визначають рівень конкурентоспроможності та можливість адаптації до кризових умов.

У межах концепції сталого розвитку стійкість підприємств доцільно розглядати через три взаємопов'язані складові: економічну, соціальну та екологічну. Економічна складова передбачає підтримання прибутковості, платоспроможності, ефективне управління витратами та капіталом. Соціальна складова охоплює забезпечення зайнятості, дотримання соціальної відповідальності перед працівниками і споживачами, а також підтримку розвитку місцевих громад. Екологічна складова пов'язана із впровадженням ресурсозберігаючих технологій, скороченням енергоспоживання та зниженням негативного впливу виробництва на довкілля.

На рівень стійкості підприємств цукрової галузі впливає комплекс зовнішніх і внутрішніх факторів. До зовнішніх належать макроекономічна ситуація, державна податкова політика, нормативно-правове регулювання, розвиток логістичної інфраструктури, рівень державної підтримки аграрного сектору та ситуація на енергетичному ринку. Внутрішні фактори охоплюють якість стратегічного менеджменту, фінансову дисципліну, технічний стан виробничих потужностей, рівень інноваційної активності, кадровий потенціал і систему маркетингового управління [4].

У сучасних умовах особливу роль відіграє стратегічне управління стійкістю підприємства, яке повинно базуватися на комплексному аналізі зовнішнього і внутрішнього середовища. Для цього доцільно використовувати SWOT-аналіз, PEST-аналіз, оцінювання ризиків і сценарне планування. Такий підхід дозволяє своєчасно виявляти загрози, визначати резерви розвитку та формувати ефективні напрями адаптації підприємства.

Важливими стратегічними напрямами забезпечення стійкості підприємств цукрової галузі є модернізація виробництва, підвищення енергоефективності, цифровізація виробничих процесів, диверсифікація ринків збуту та розвиток інноваційної діяльності. Зниження енергоємності виробництва дозволяє скоротити витрати та зменшити залежність від коливань цін на енергоресурси, що є критично важливим у кризових умовах [3].

Окремого значення набуває маркетинговий аспект стратегічного управління, який передбачає розширення каналів збуту, формування

конкурентних переваг продукції, розвиток експортного потенціалу та підвищення якості продукції відповідно до сучасних стандартів.

У системі забезпечення стійкості важливе місце посідає антикризове управління. Воно передбачає постійний моніторинг фінансового стану підприємства, виявлення кризових тенденцій, оптимізацію витрат, формування резервів ліквідності та розробку альтернативних управлінських рішень. Ефективне антикризове управління дозволяє підприємствам зберігати функціональність навіть за умов різких змін зовнішнього середовища [1].

Водночас результативність стратегічного управління значною мірою залежить від якості публічного управління. Саме державна політика формує інституційні умови діяльності підприємств, впливає на інвестиційний клімат, податкове навантаження, доступ до кредитних ресурсів та механізми підтримки виробників. Для підприємств цукрової галузі важливими є стабільність регуляторного середовища, розвиток транспортної інфраструктури, підтримка інновацій та стимулювання енергоефективних проєктів.

Таким чином, стратегічне управління стійкістю підприємств цукрової галузі в умовах кризи повинно ґрунтуватися на поєднанні внутрішніх управлінських інструментів із зовнішньою державною підтримкою. Лише комплексний підхід дозволяє забезпечити адаптивність підприємств, підвищити їх конкурентоспроможність та створити передумови для сталого розвитку галузі в довгостроковій перспективі

Список використаних джерел:

1. Білоус, С., Трохименко, А., & Камінський, В. (2024). Стратегічне управління розвитком підприємства в умовах кризи та військових викликів. *Економіка та суспільство*, (68). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-62>
2. Кулініч, Т. (2024). Концепція стратегічного управління стабільністю економічного розвитку підприємств та її інформаційне забезпечення. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*, (2 (112), 46-51. <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2024-2-7>
3. Ковальова О. В. Цукрова промисловість України: стан, тенденції та перспективи розвитку. *Облік і фінанси АПК : науково-освітній портал*. URL: <https://surl.li/ajdaqk>
4. Соловійов А. І. Стратегічне управління стійкістю аграрних підприємств в умовах сталого розвитку: теоретико-методологічний аспект. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2025. № 57. С. 64–70. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2025-57-9>